

Co czeka przedsiębiorcę w najbliższych miesiącach

Raport o sytuacji makro i mikroekonomicznej

dr Marcin Mrowiec

Główny ekonomista Grant Thornton

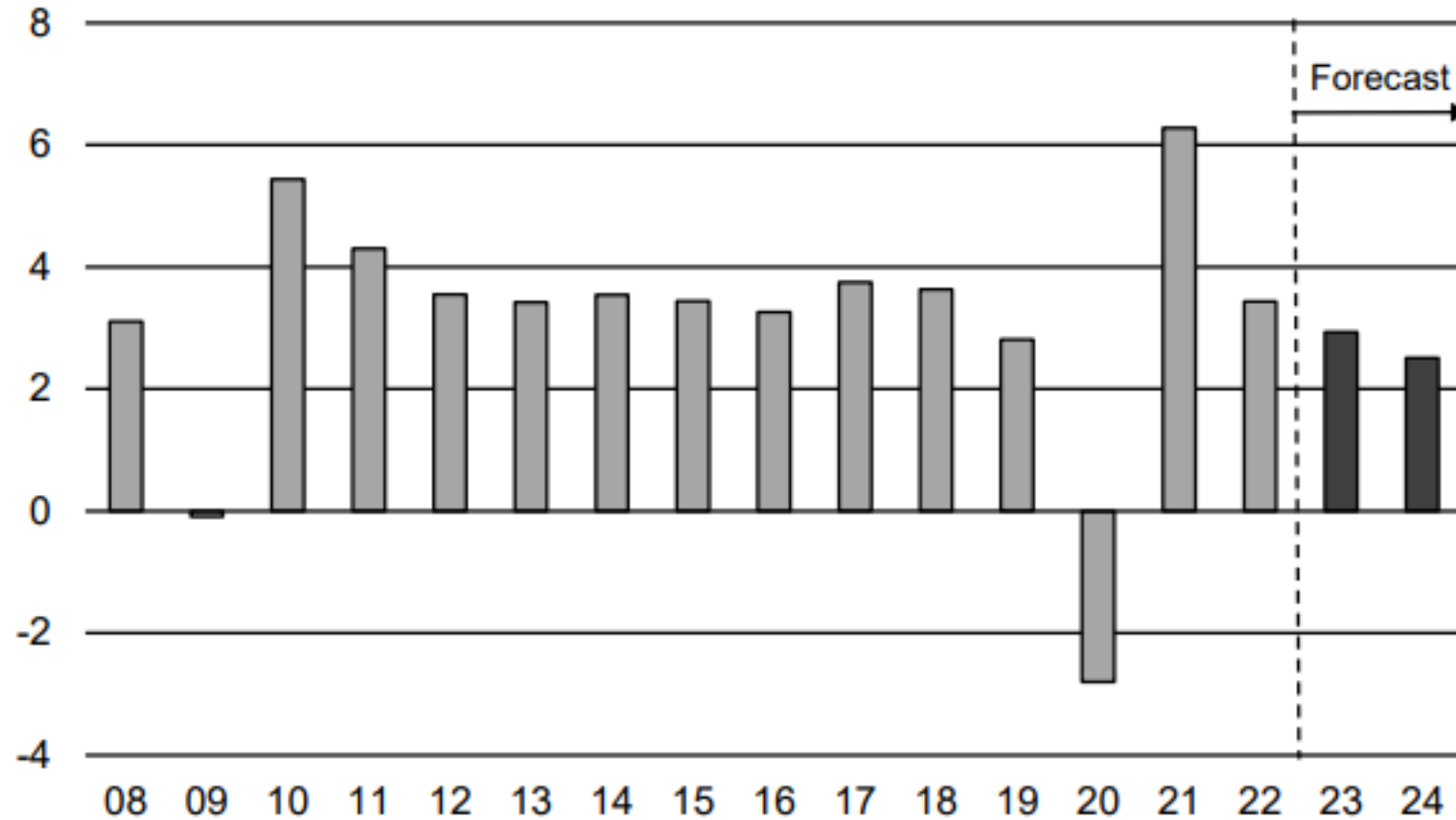
Minister gospodarki w Gospodarczym Gabinecie Cieni BCC

Plan prezentacji

1. Otoczenie zewnętrzne: USA, EU, Niemcy
2. Rynek pracy jako główny wyznacznik konsumpcji prywatnej, największego agregatu PKB
3. Wpływ czynnika demograficznego na sektor przedsiębiorstw

Oczekiwane dalsze globalne spowolnienie wzrostu

Prognoza wzrostu globalnego PKB (% r/r)

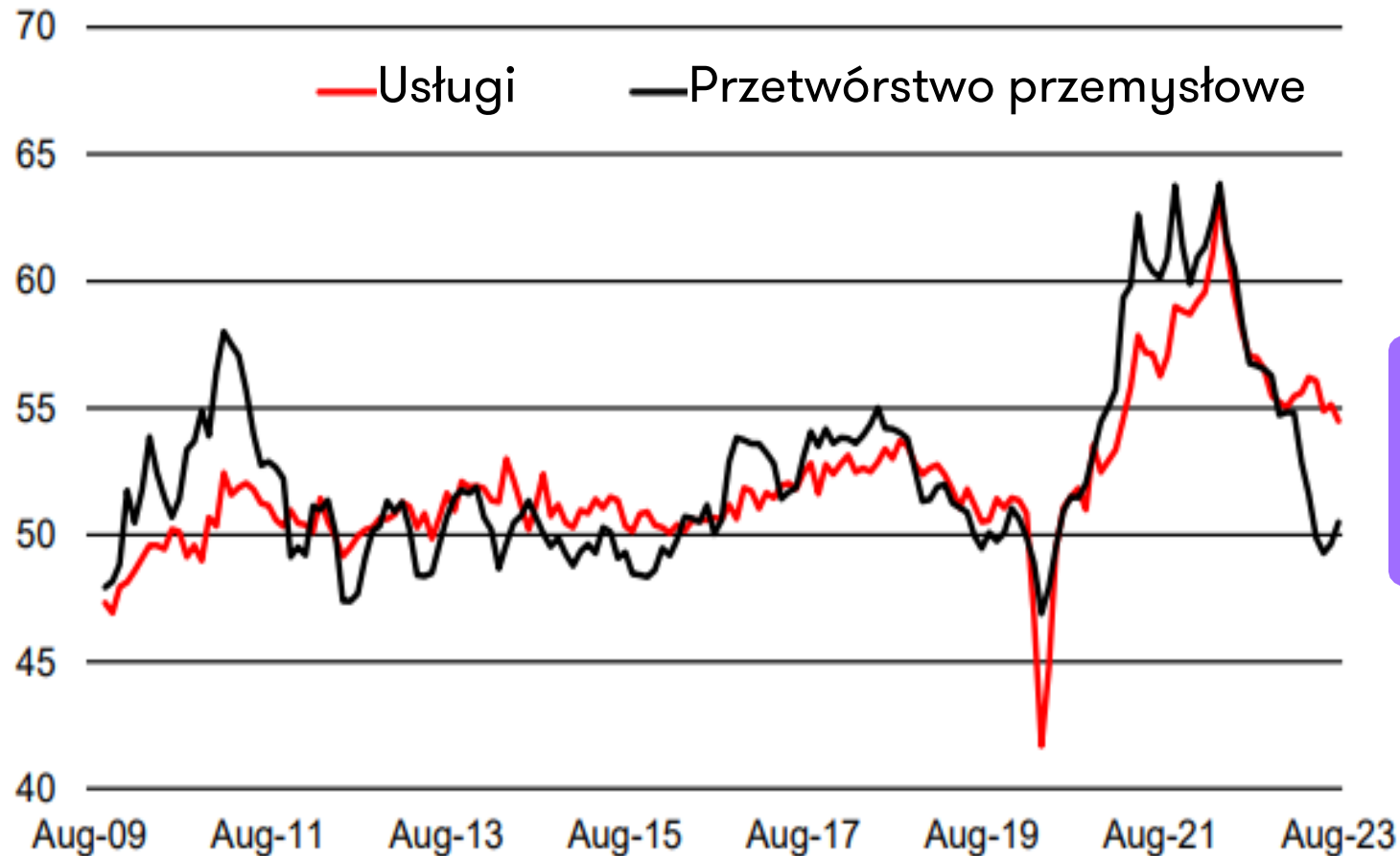

Rok 2024 zapowiada się jako kolejny rok spowolnienia globalnego wzrostu gospodarczego

Źródło: The UniCredit Economics Chartbook 4Q/2023

Hamuje presja na wzrost cen towarów

Globalny wskaźnik cen PMI

Ustąpiła presja na wzrost cen towarów, utrzymuje się presja na wzrost cen usług

Źródło: The UniCredit Economics Chartbook 4Q/2023

Ceny surowców stabilne, poza rosnącymi paliwami

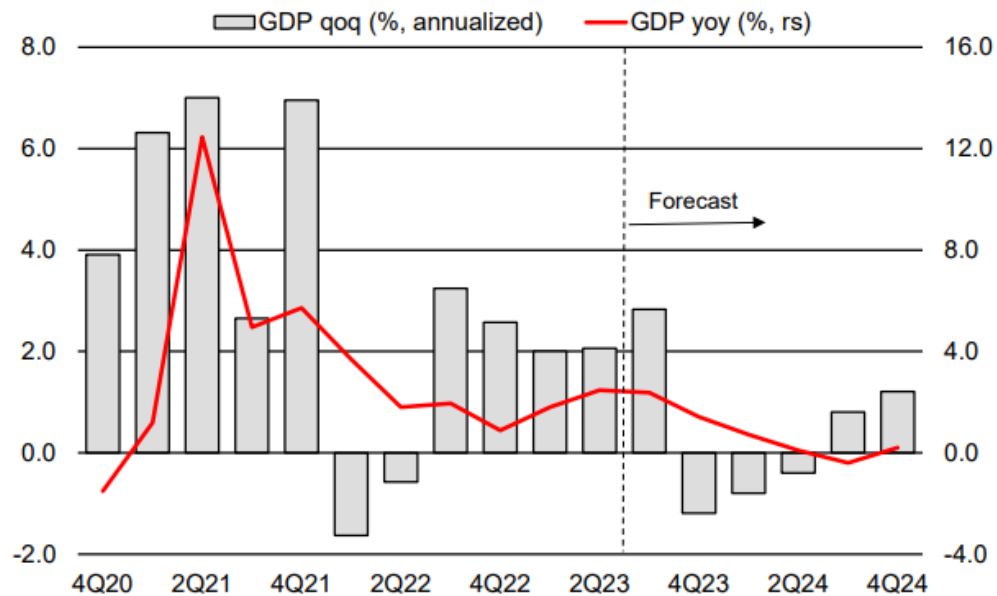

Globalne ceny żywności i metali pozostają stabilne, rosną ceny energii

Źródło: The UniCredit Economics Chartbook 4Q/2023

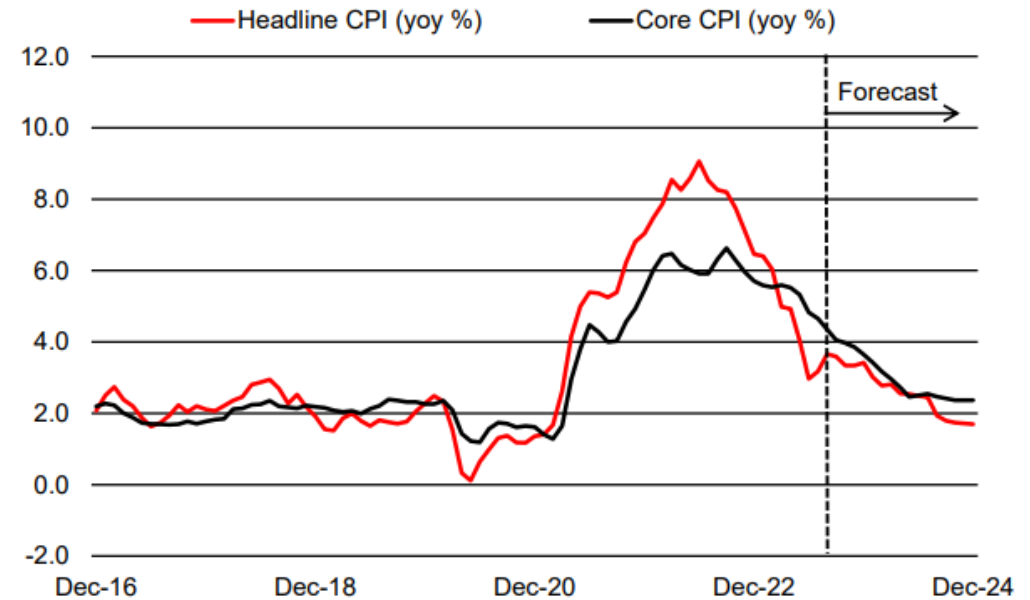
USA: Oczekiwane osłabienie tempa wzrostu PKB

Na przełomie roku oczekiwana „techniczna recesja”, potem odbudowa tempa wzrostu

Źródło: The UniCredit Economics Chartbook 4Q/2023

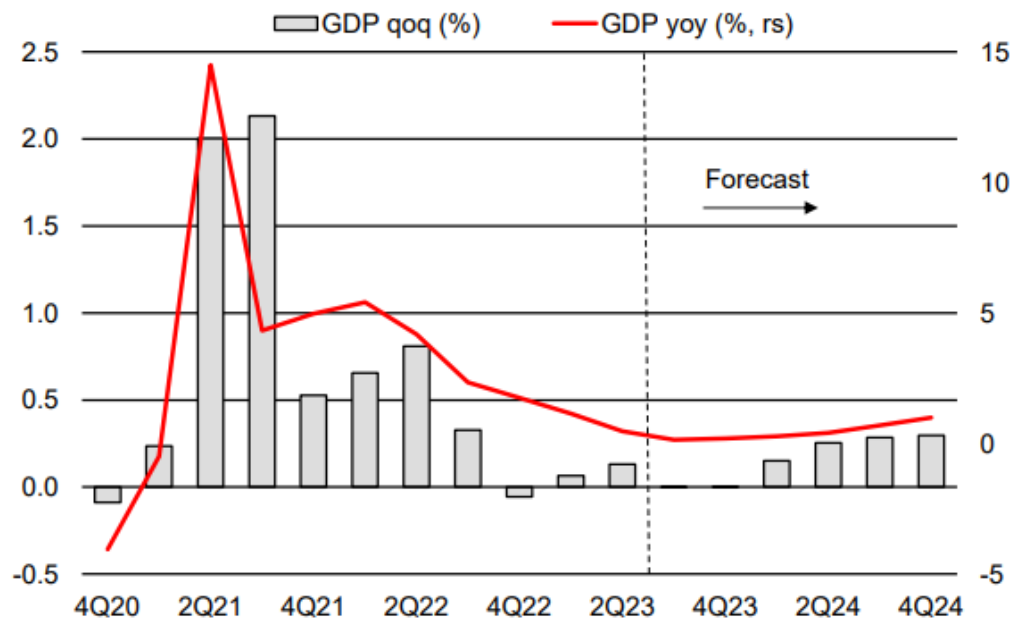
Inflacja bazowa jak i konsumencka powinny wrócić do poziomu 2% na koniec 2024

Możliwa jedna podwyżka stóp z obecnych 5,25-5,50%, zaś w 2024 obniżki łącznie o 150pb

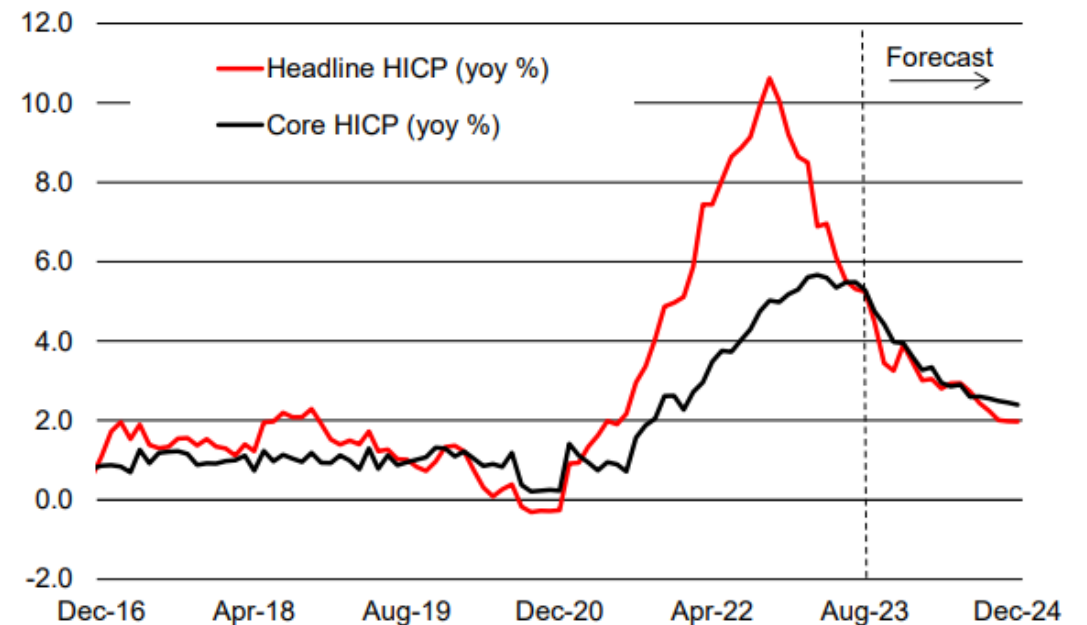
EU: Podwyżki stóp + słabość handlu zagr. = niski wzrost

Prognoza zakłada wzrost PKB o 0,5% w 2023 oraz 0,6% w 2024.

Źródło: The UniCredit Economics Chartbook 4Q/2023

Inflacja na ścieżce do 2% pod koniec przyszłego roku

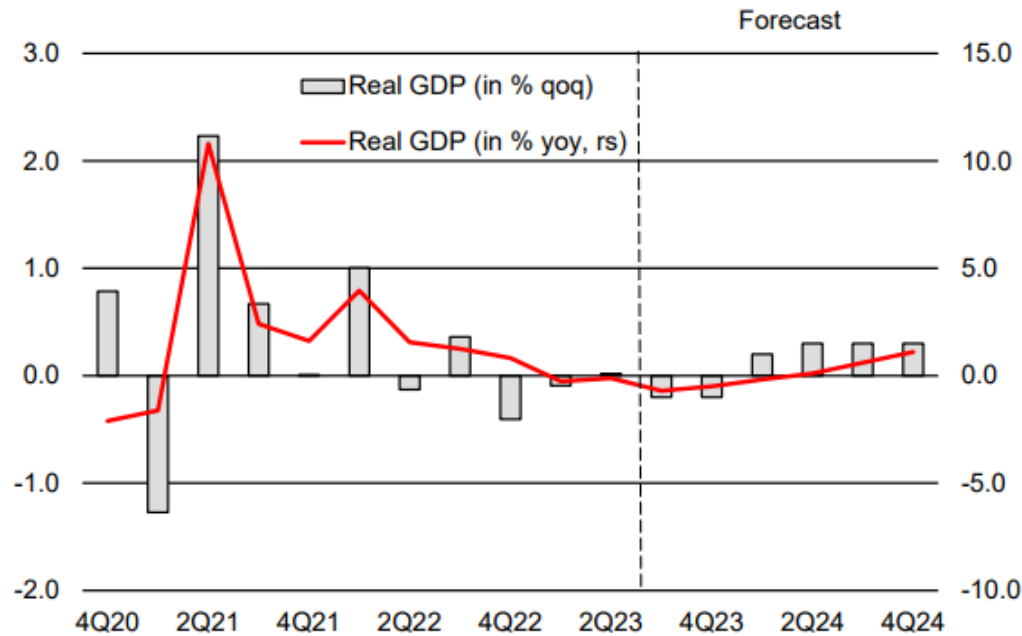

We wrześniu ECB podniósł stopy do 4,00%, kończąc cykl

Pierwsze obniżki oczekiwane w połowie 2024, łącznie 75pb w dół

Niemcy: PKB w 2023: -0,6%, w 2024 zaledwie 0,4% wzrostu

Prognoza zakłada spadek PKB o 0,6% w 2023 oraz wzrost zaledwie o 0,4% w 2024.

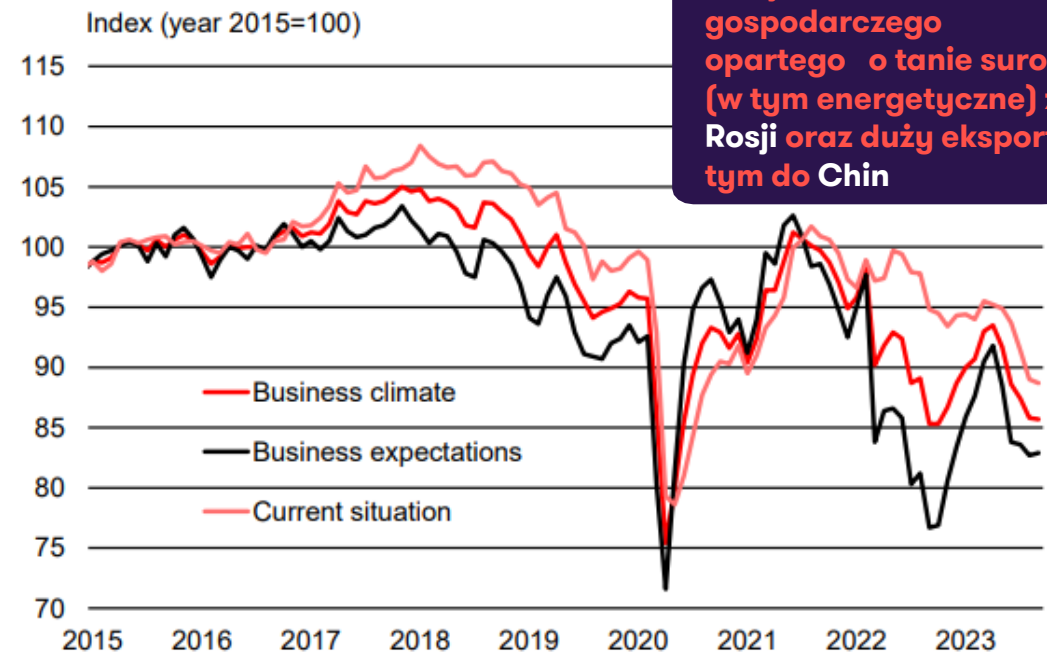

1. Słabość globalnego handlu

2. Słabe perspektywy dla budownictwa

3. Prawdopodobnie słaby popyt konsumpcyjny

Wskaźniki klimatu biznesowego systematycznie słabną

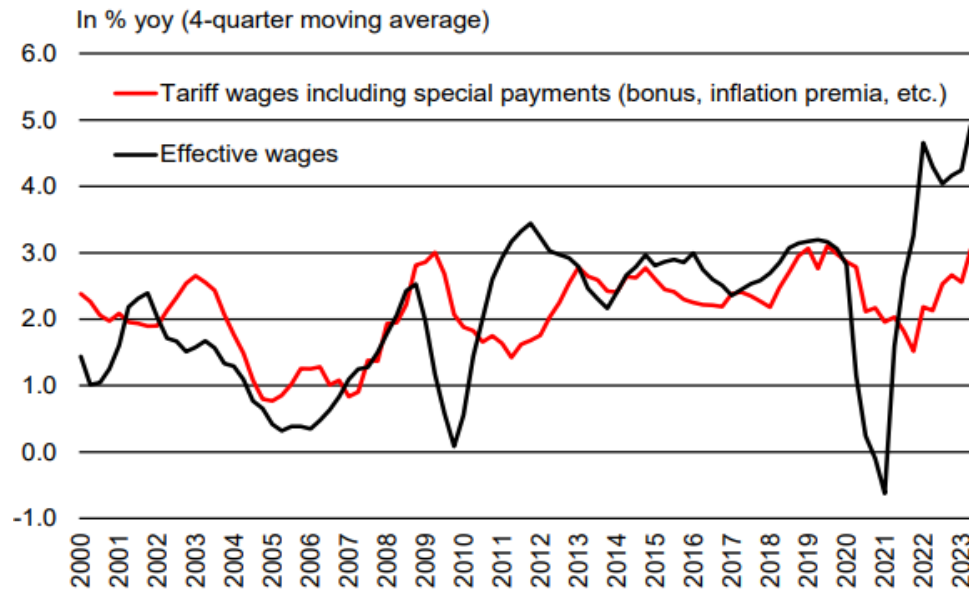

Erozja modelu gospodarczego opartego o tanie surowce (w tym energetyczne) z Rosji oraz duży eksport - w tym do Chin

Źródło: The UniCredit Economics Chartbook 4Q/2023

Niemcy: Mocno rosną płace, pogarszając konkurencyjność

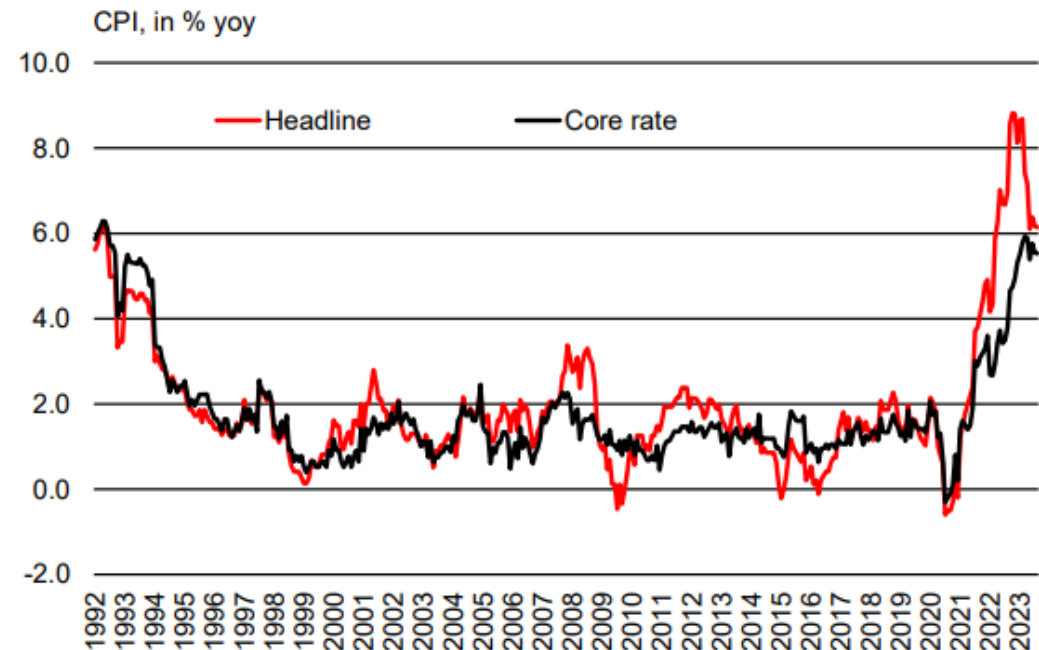
Najsilniej od 20 lat rosną płace efektywne i to jeszcze przed rundą negocjacji w handlu, sektorach eksportowych i sekt. publicznym

Wzrost płacy minimalnej do 12EUR/h w październiku 2022

Wcześniej ta płaca wynosiła 9.82 (do 01/22) oraz 10.45/EUR (do 07/22)

Inflacja na poziomach najwyższych od 30 lat, ale powinna się obniżyć do ok 3.1% na koniec 2024, z 6.2% na koniec 2023

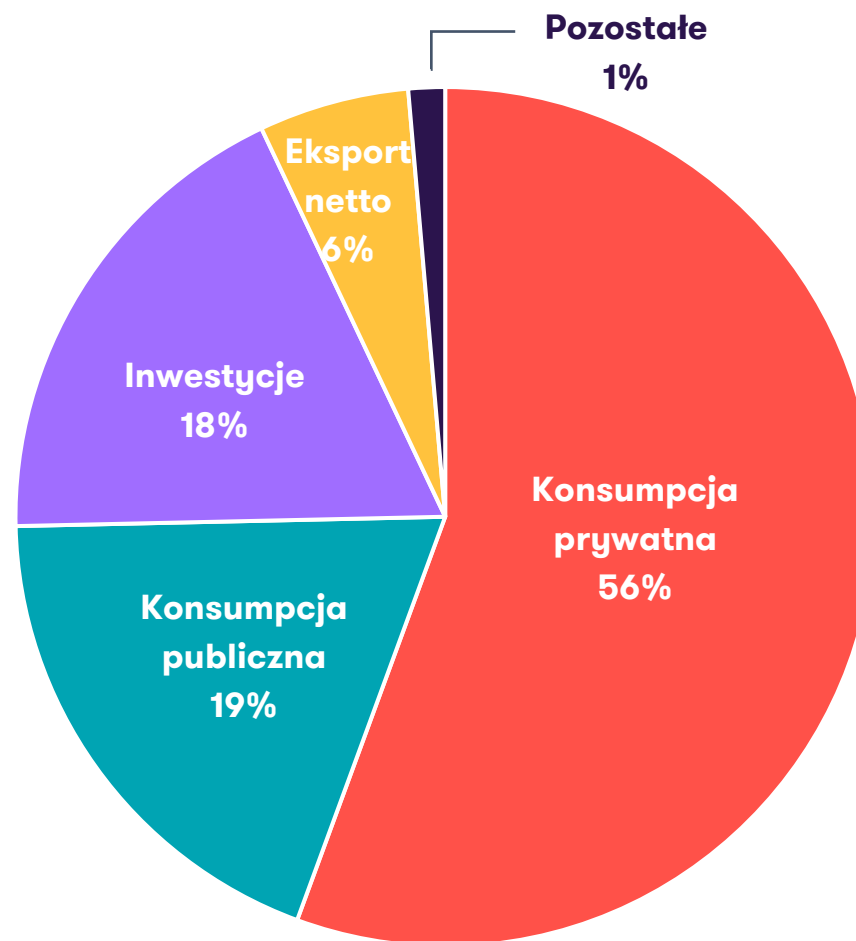

Źródło: The UniCredit Economics Chartbook 4Q/2023

Polska

1. Otoczenie zewnętrzne: USA, EU, Niemcy
2. Rynek pracy jako główny wyznacznik konsumpcji prywatnej, największego agregatu PKB
3. Wpływ czynnika demograficznego na sektor przedsiębiorstw

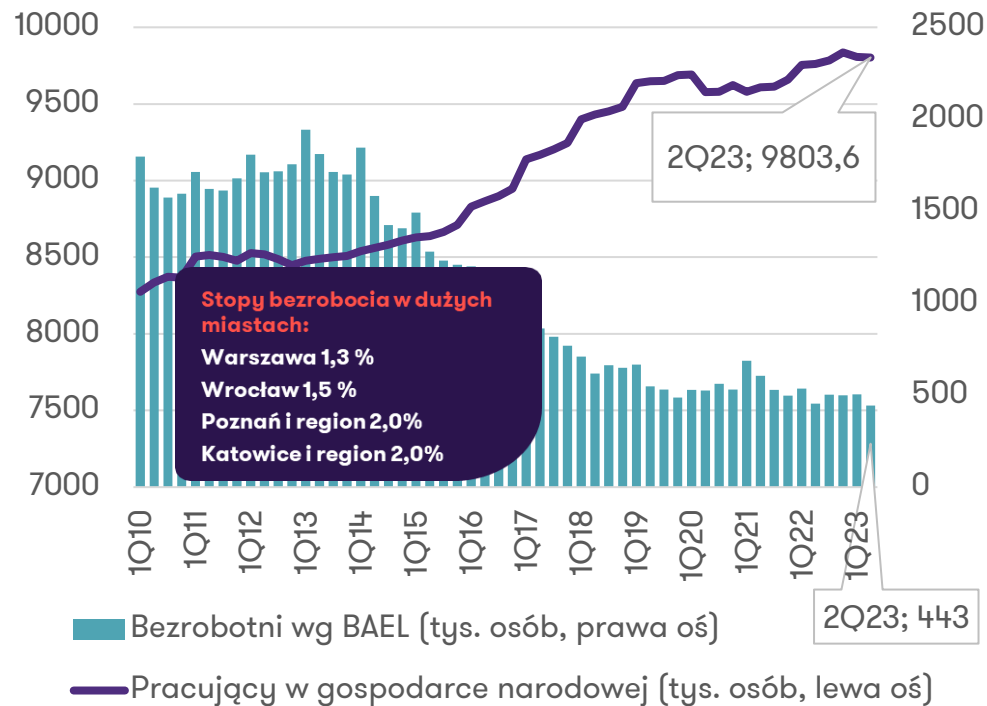
Struktura PKB Polski (%, 2020)

Rynek pracy: Rośnie zatrudnienie, rosną płace realne

Liczba pracujących osiągnęła historycznie najwyższe poziomy, bezrobotnych: najniższe

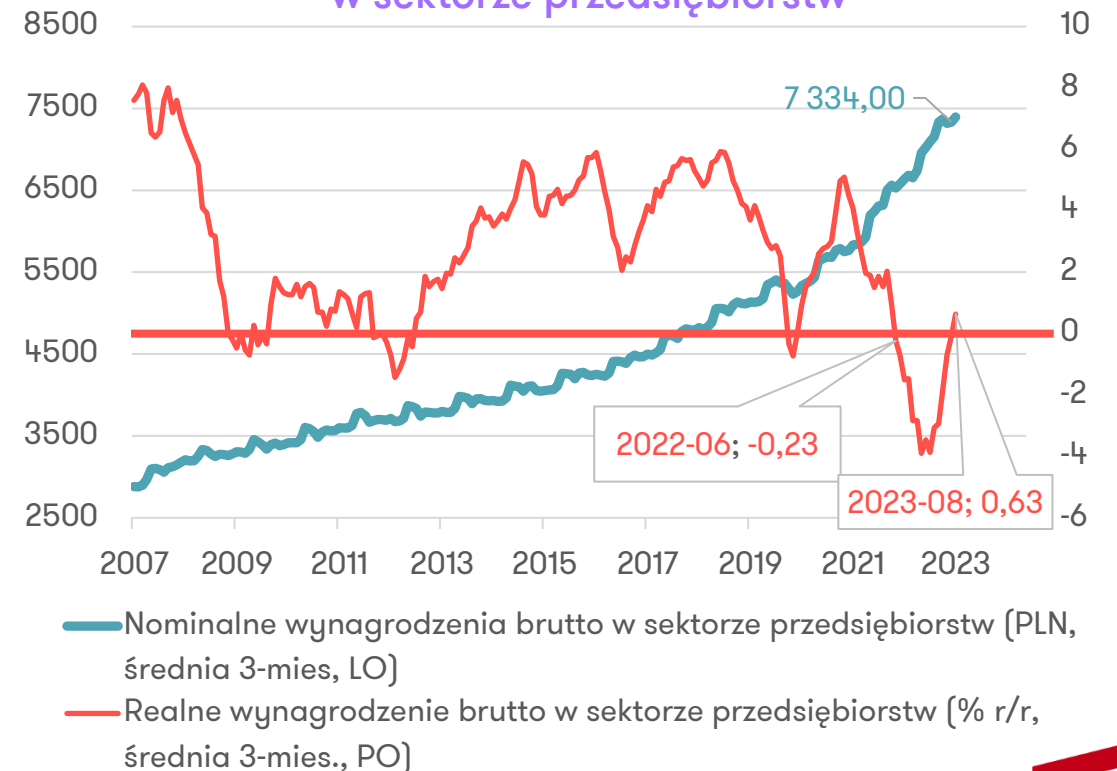
Pracujący i bezrobotni w gospodarce

Źródło: GUS, Grant Thornton

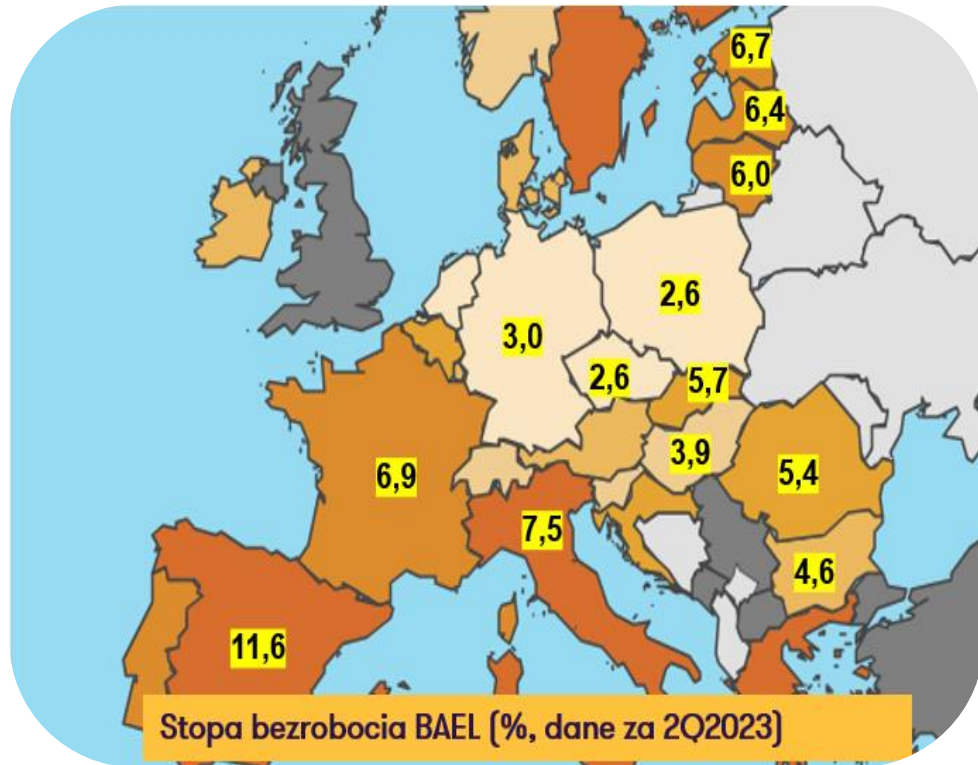
Płace wracają do realnych wzrostów, po ponad roku spadków

Nominalne i realne wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw

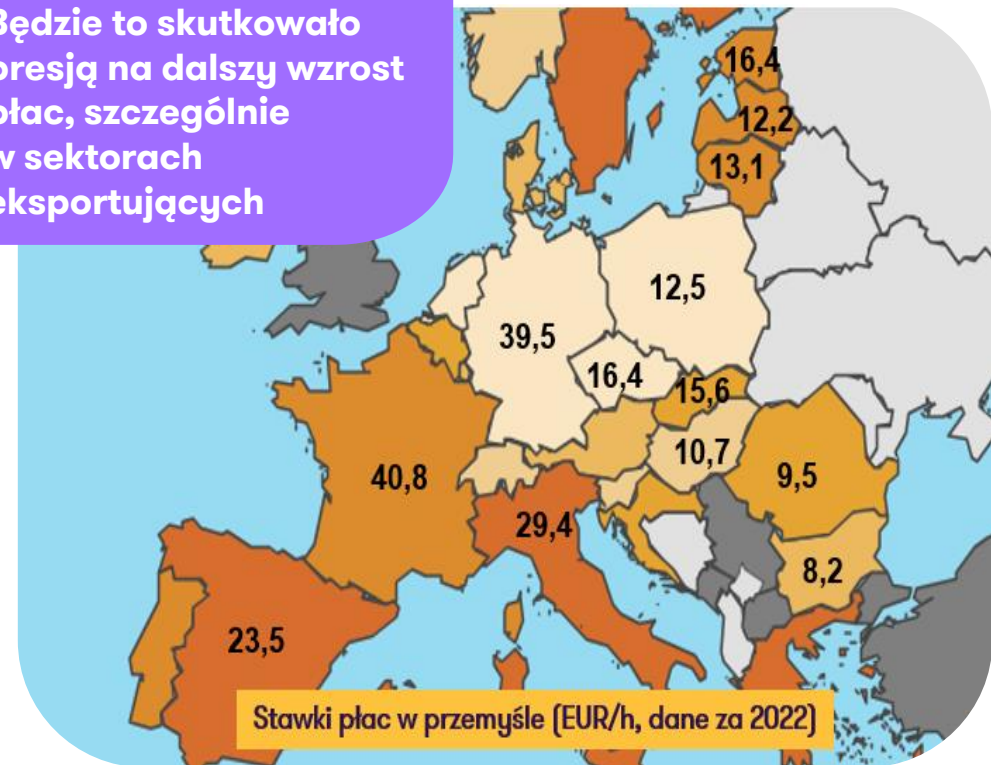
Rynek pracy: Polska ma najniższą stopę bezrobocia w UE

Stopa bezrobocia w Polsce od kilku lat należy do jednej z najniższych w EU...

...równocześnie mamy jedne z najniższych stawek za godzinę pracy...

Będzie to skutkowało presją na dalszy wzrost płac, szczególnie w sektorach eksportujących

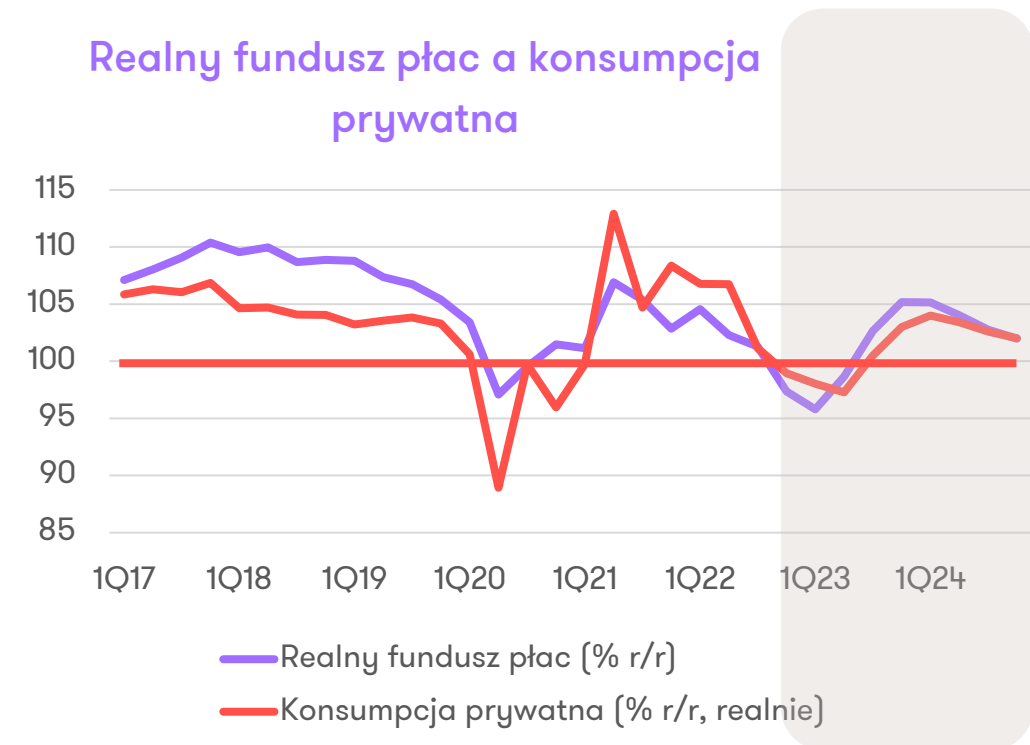
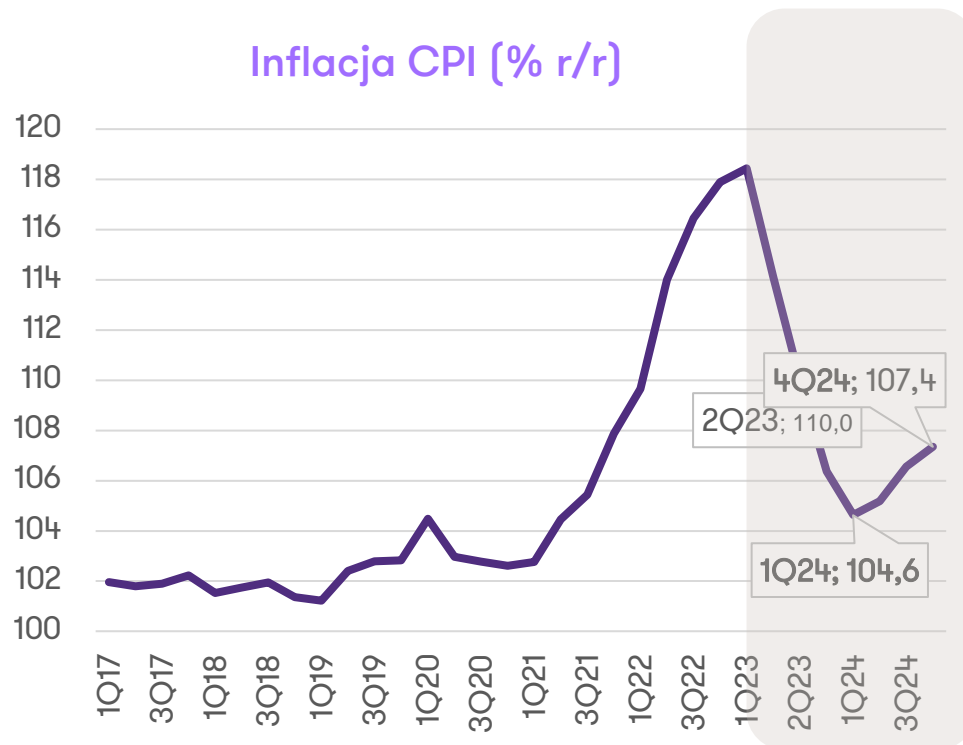

Źródło: Eurostat, Grant Thornton

Odbudowa realnego wzrostu płac dzięki spadkowi inflacji będzie wspierać wzrost w II. połowie 2023 i 2024

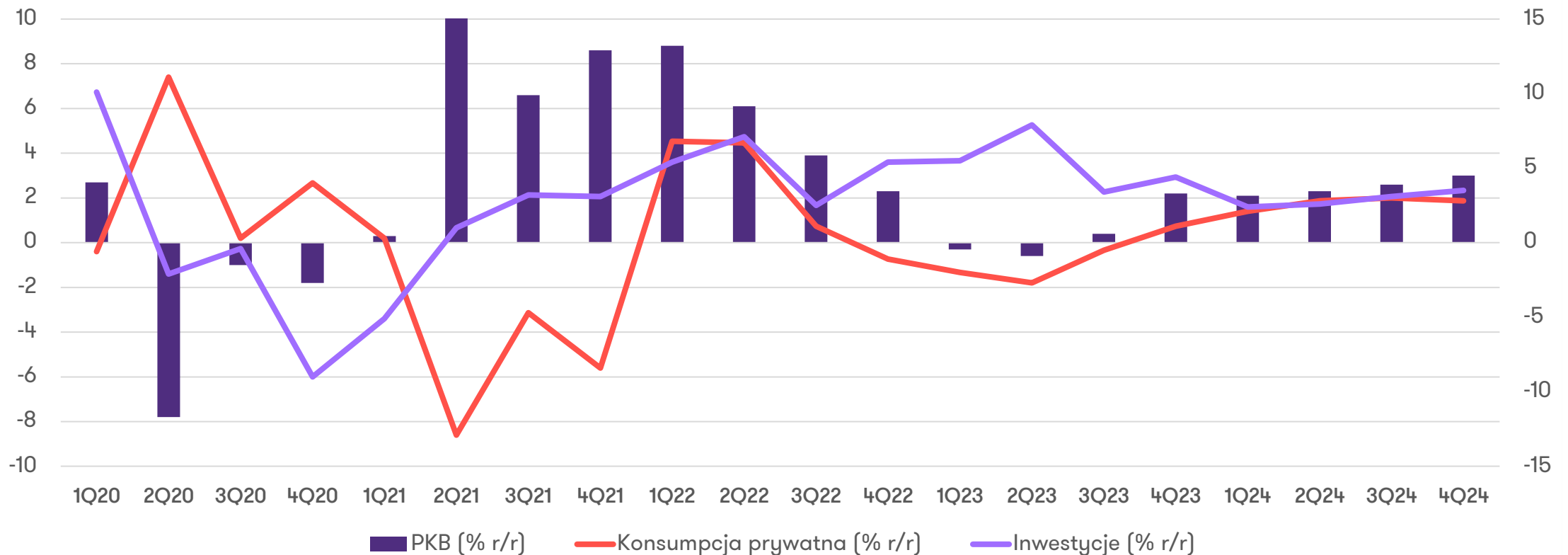
Dalsza część 2023 i I. kw 2024 będą stać pod znakiem spadku inflacji...

... zaś spadek inflacji przyniesie dalszą poprawę płac realnych i przyspieszenie PKB

Dynamika PKB: konsumpcja prywatna głównym silnikiem napędowym wzrostu 2024 r.

Wzrost PKB, konsumpcji prywatnej i inwestycji

Średnioterminowe ryzyka inflacyjne

1. Znaczący wzrost płacy minimalnej od początku 2024, z przełożeniem na całą siatkę płac w gospodarce

2. Znaczący wzrost płac w sektorze publicznym

3. Presja na wzrost płac w sektorach eksportujących, przy niskich na tle EU obecnych stawkach godzinowych oraz przy rekordowo niskim bezrobociu (Polska, Niemcy, Czechy)

4. Ograniczanie „tarcz antyinflacyjnych” (m.in. Prawdopodobny powrót stawki VAT 5% na podstawowe art. żywnościowe, stopniowe „odmrażanie” cen energii elektrycznej i gazu dla gospodarstw domowych)

5. Ekspansywna polityka fiskalna: nominalnie rekordowo wysoki wzrost zadłużenia sektora instytucji rządowych i samorządowych zapisany w budżecie na 2024 - wzrost długu o 334mld PLN. („monetyzacja długu”)

6. Ekspansywna polityka monetarna - zbyt niskie stopy NBP względem bieżącej i oczekiwanej inflacji

7. Ryzyko globalnego wzrostu cen surowców w scenariuszu przyspieszenia wzrostu gospodarczego

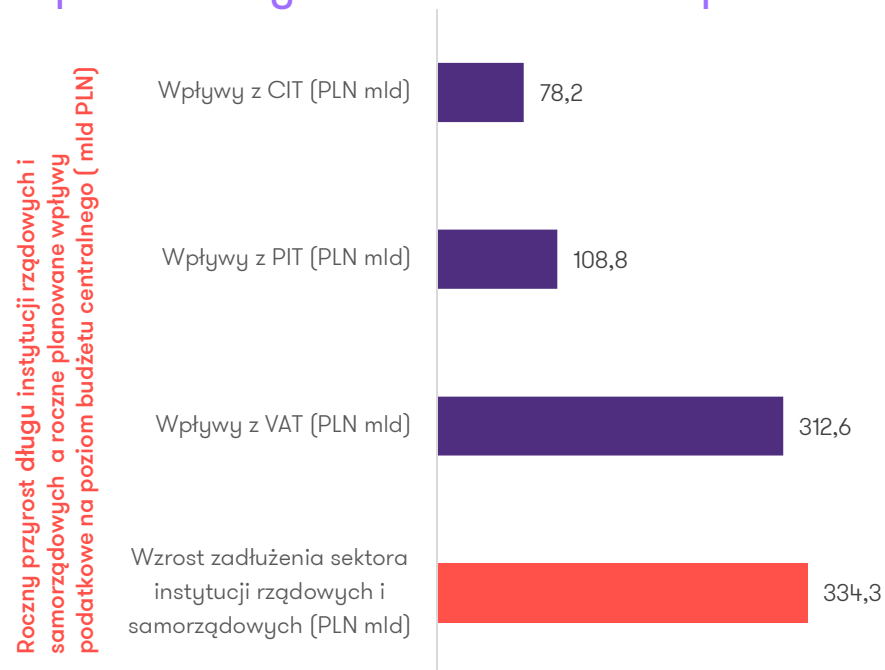
8. Wzrost napięć geopolitycznych i deglobalizacja będą oddziaływać proinflacyjnie (mniejsze korzyści z globalnego podziału pracy, intensywniejszy re-shoring i near-shoring)

9. Starzenie się społeczeństw Zachodu oznaczać będzie niższą podaż pracy, a więc jej wyższą cenę - z przełożeniem na ceny towarów, a szczególnie usług

Źródło: GUS/Eurostat

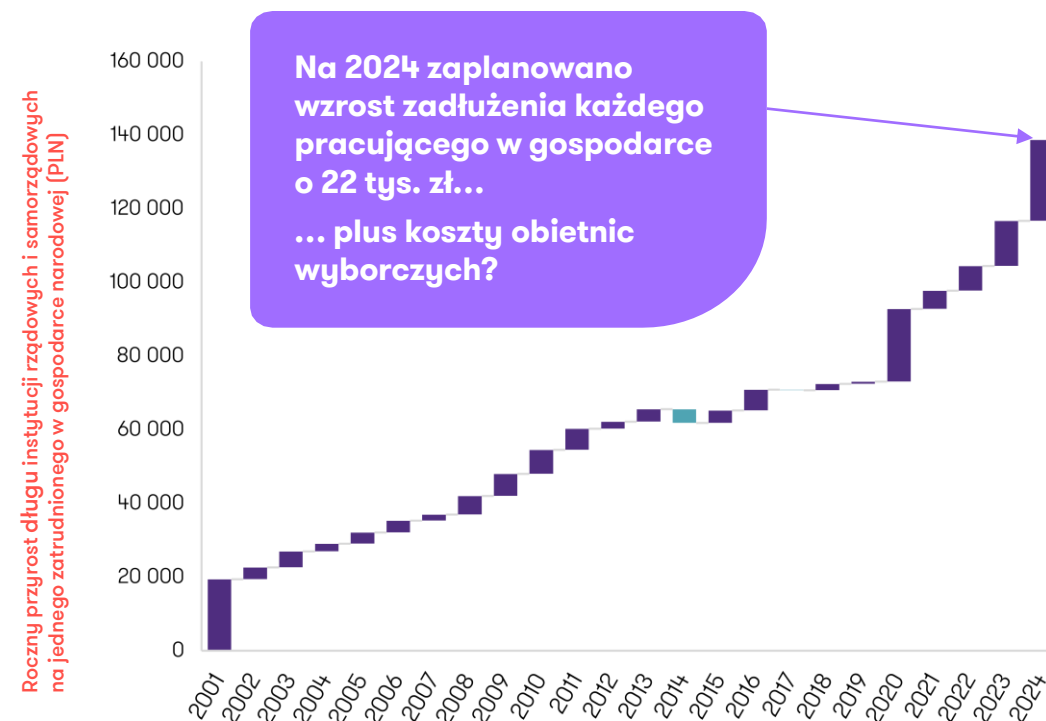
Finanse publiczne: rekordowy wzrost zadłużenia w budżecie 2024

Planowane w 2024 wpływy podatkowe a planowany wzrost zadłużenia publicznego

Źródło: Uzasadnienie do projektu ustawy budżetowej na rok 2024 (s. 37, s. 29), Grant Thornton

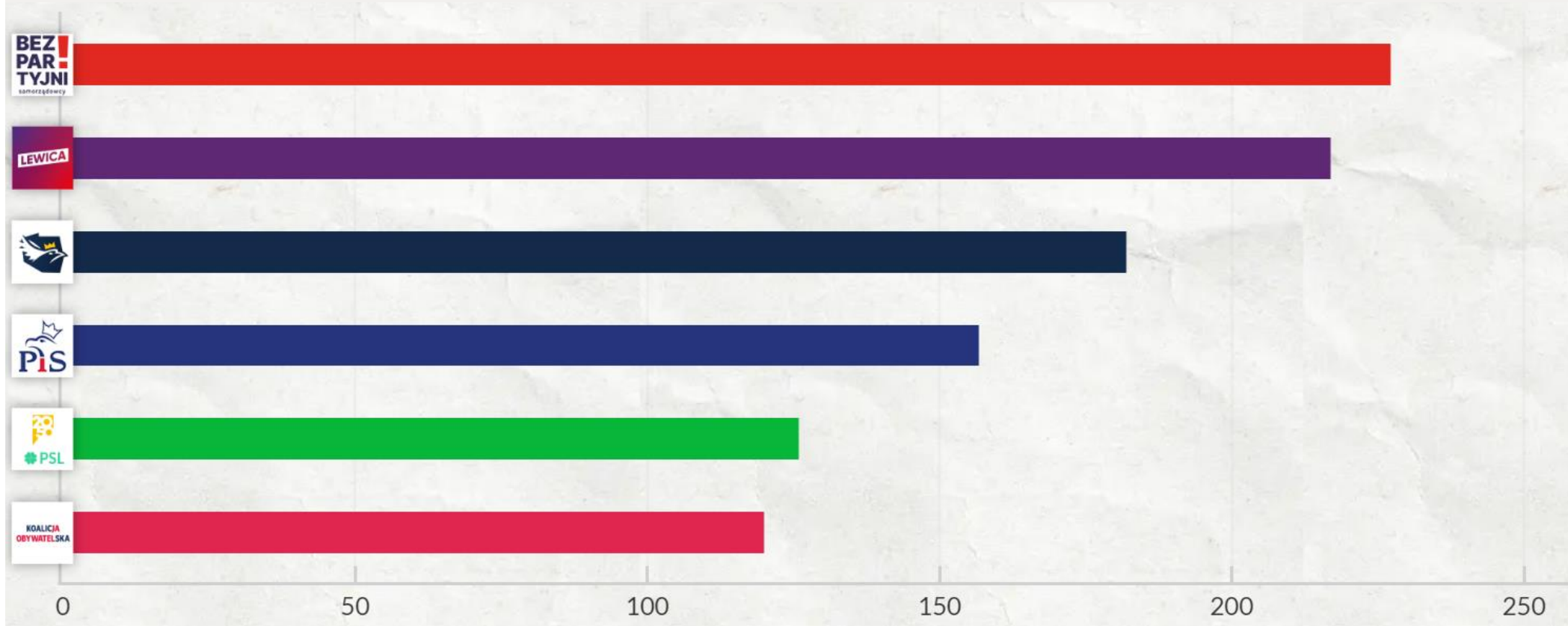
Wzrost zadłużenia na pracującego w gospodarce

Źródło: GUS, Grant Thornton

Czy szaleństwo wydatkowe skończy się po wyborach?

Koszty obietnic wyborczych z podziałem na komitety (mld zł)

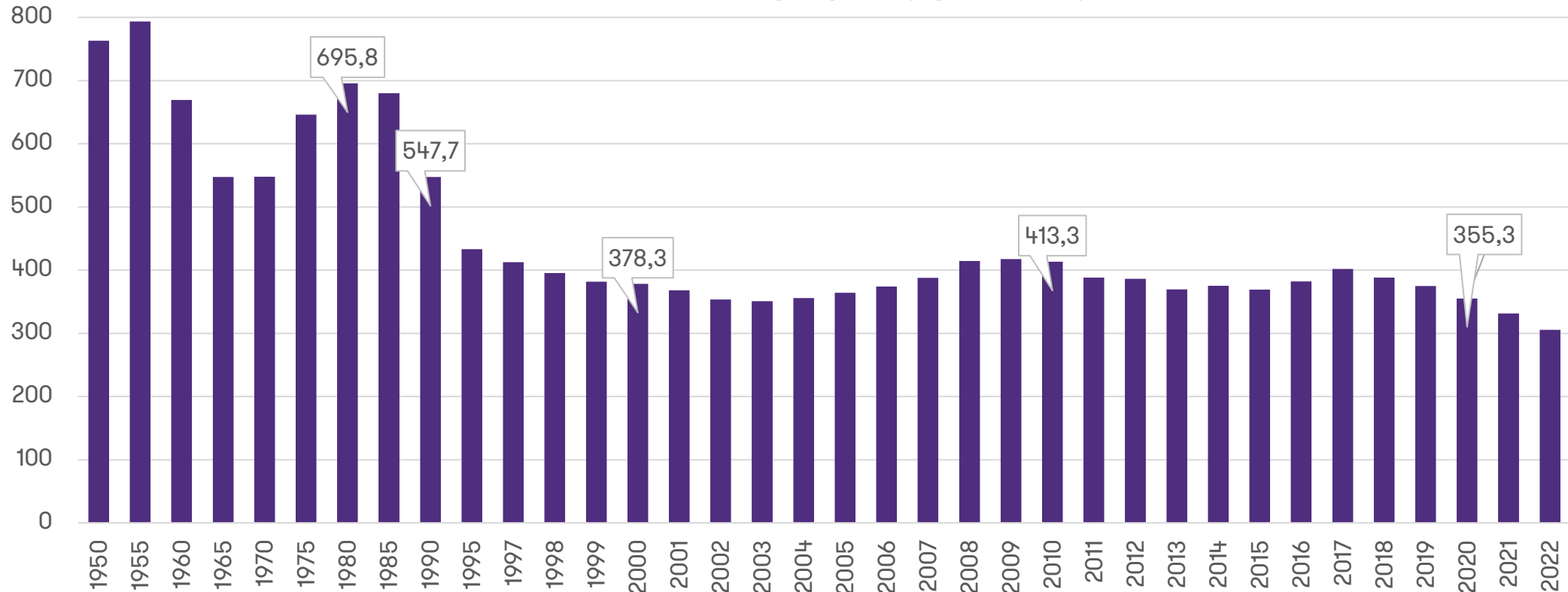
Źródło: wp.pl, Forum Obywatelskiego Rozwoju

Plan prezentacji

1. Otoczenie zewnętrzne: USA, EU, Niemcy
2. Rynek pracy jako główny wyznacznik konsumpcji prywatnej, największego agregatu PKB
3. Wpływ czynnika demograficznego na sektor przedsiębiorstw

Demografię „dziś” definiują urodzenia dekady wcześniej

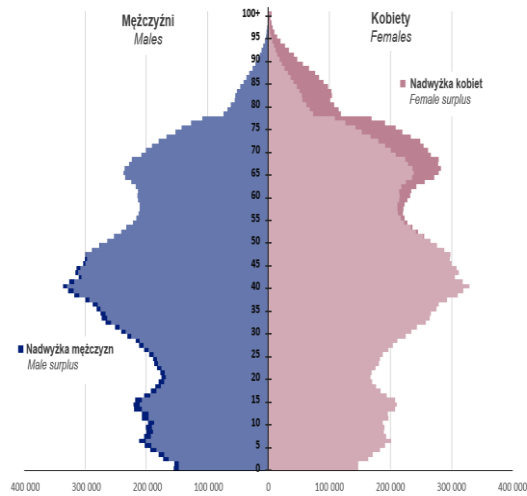
Liczba urodzeń żywych (tys. osób)

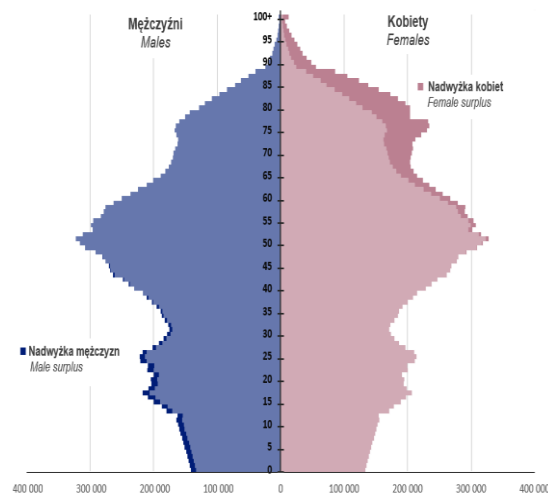
Źródło: GUS, Grant Thornton

Prognoza demograficzna GUS pokazuje kurczenie się populacji

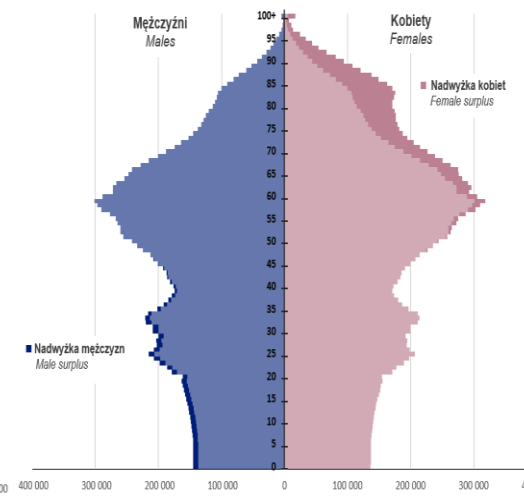
2023

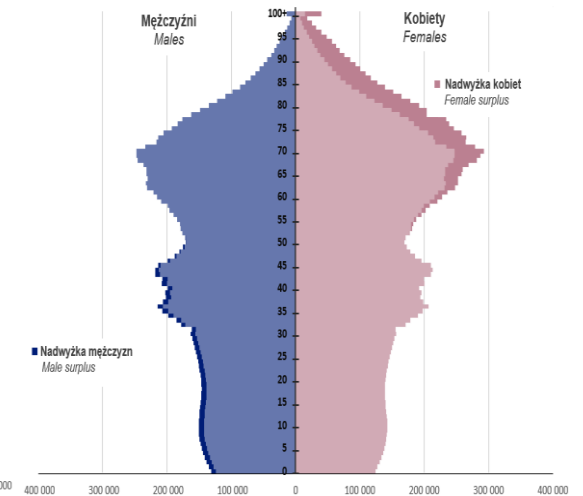
2033

2043

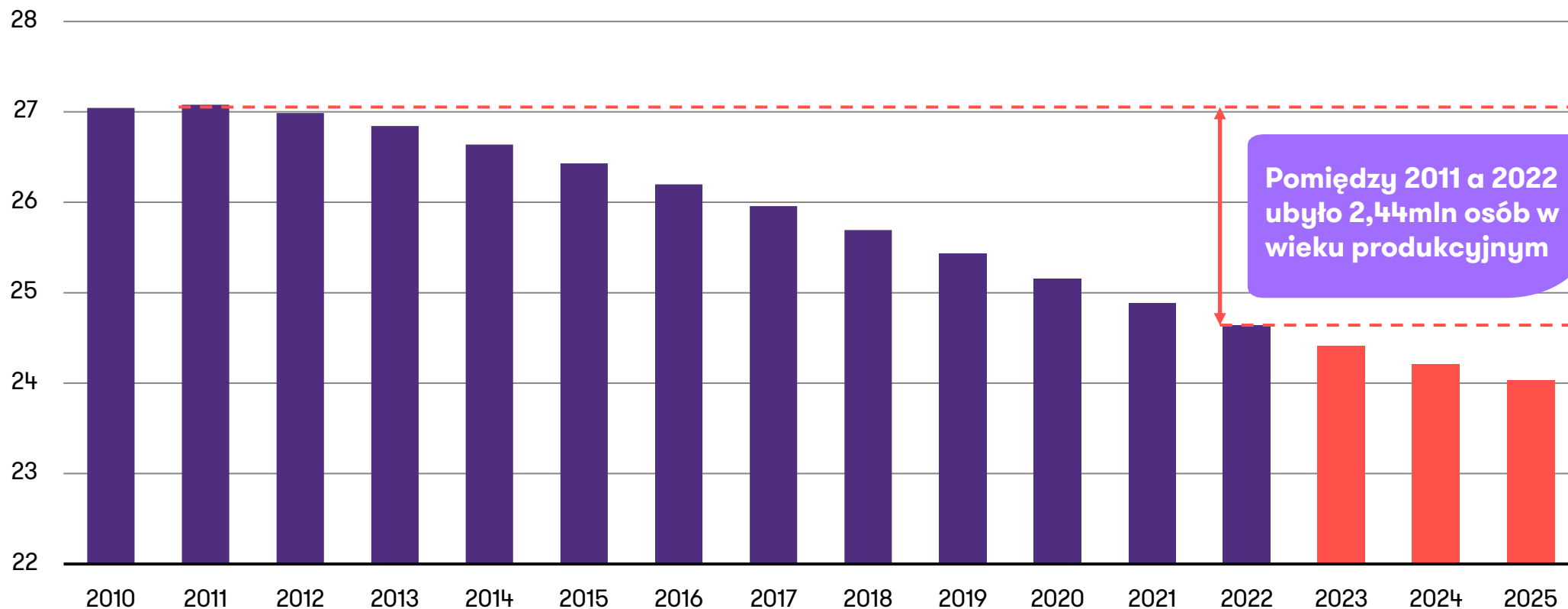
2053

Źródło: GUS

Ubywa i będzie ubywać osób w wieku produkcyjnym

Liczba osób w wieku produkcyjnym (mln)

Źródło: GUS/Eurostat

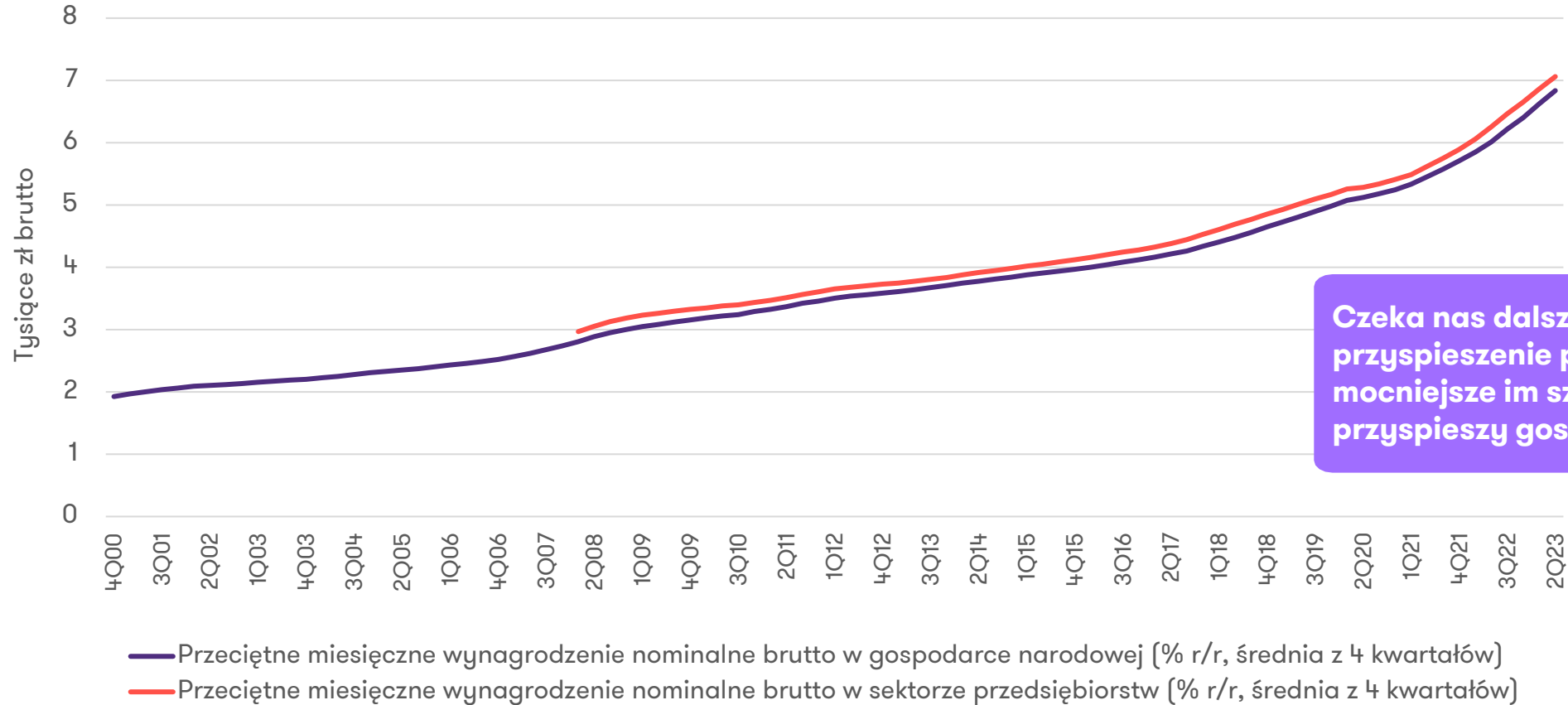
Model firmy bazującej na niskich kosztach pracy traci rację bytu

Źródło: opracowanie własne

Płace przyspieszyły swój marsz w górę

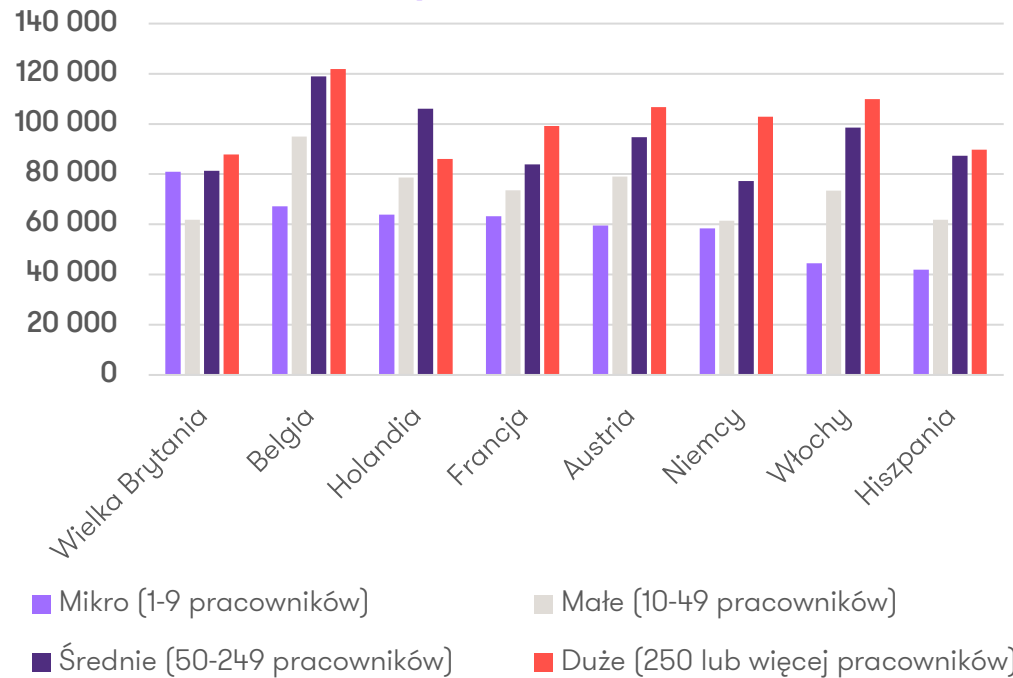
Wynagrodzenia w przedsiębiorstwach i w gospodarce

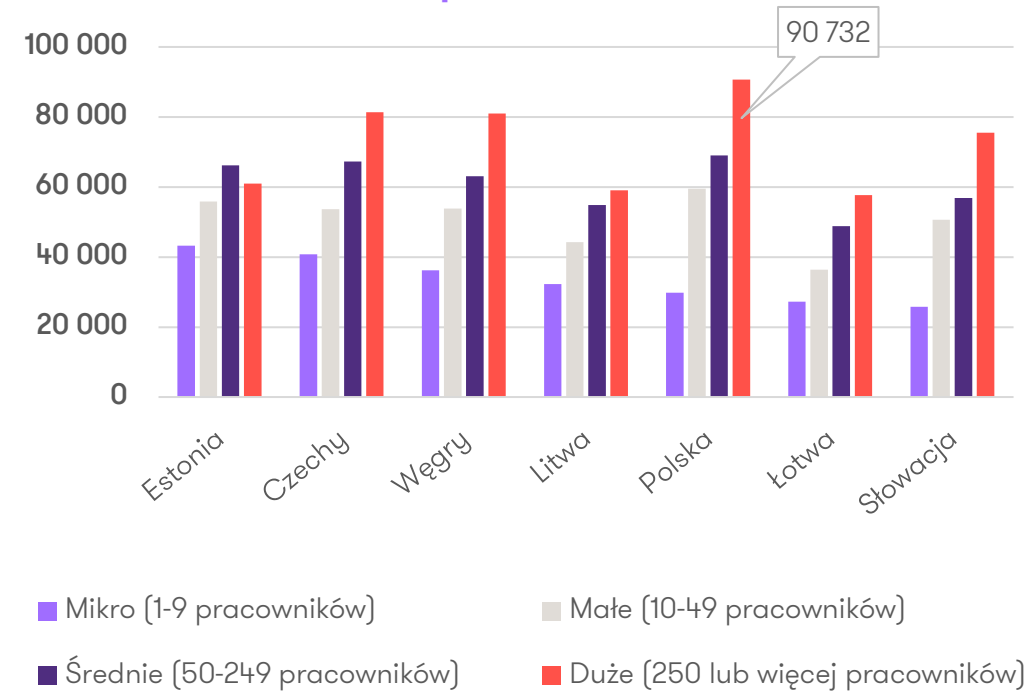
Źródło: GUS

Produktywność w firmach różnej wielkości: **nominalnie**

Europa Zachodnia

Europa Środkowa

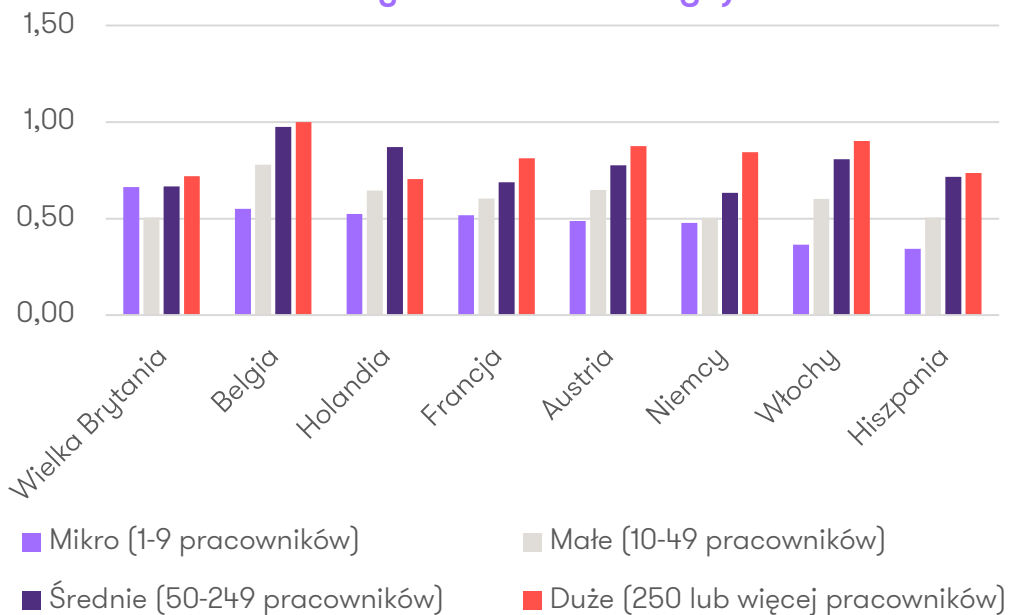

Polskie duże firmy mają największą wartość dodaną na pracownika w całym regionie CEE

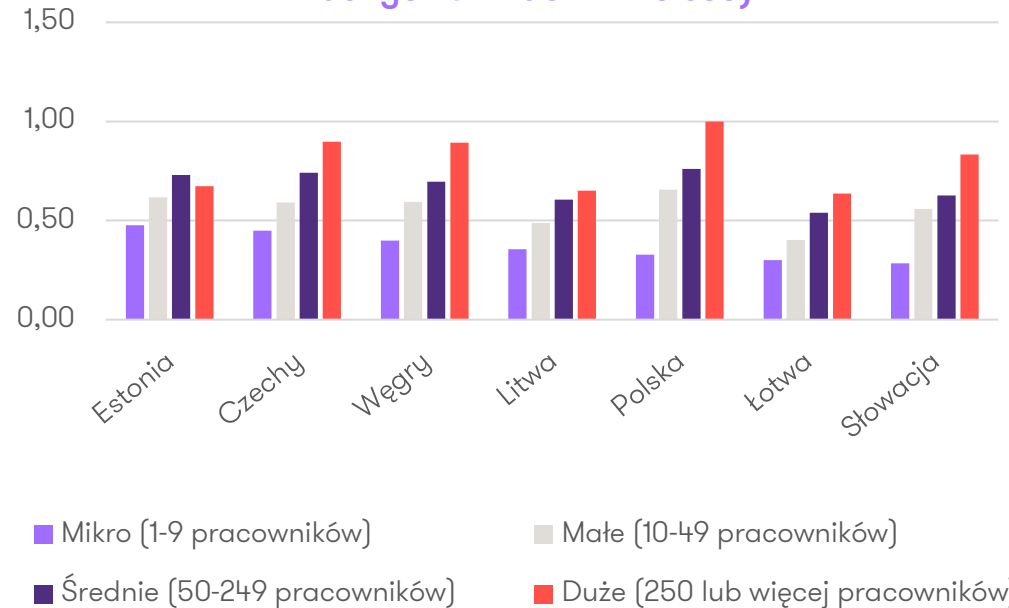
* OECD, dane za rok 2021. Wartość dodana na pracownika w firmach różnej wielkości, USD, PPP w cenach bieżących, 2018 lub późniejsze dane

Produktywność w firmach różnej wielkości: **relatywnie**

Wartość dodana na pracownika w firmach różnej wielkości (indeks = 1 dla produktywności w dużych firmach w Belgii)

Wartość dodana na pracownika w firmach różnej wielkości (indeks = 1 dla produktywności w dużych firmach w Polsce)

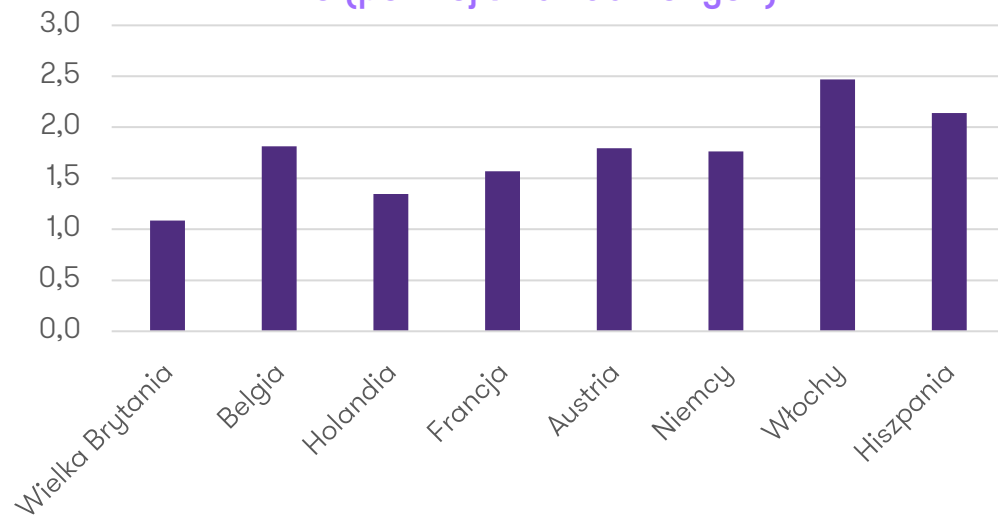
Produktywność na zatrudnionego w firmach dużych jest wyższa niż w małych

* GUS, OECD, dane za rok 2021. Wartość dodana na pracownika w firmach różnej wielkości, USD, PPP

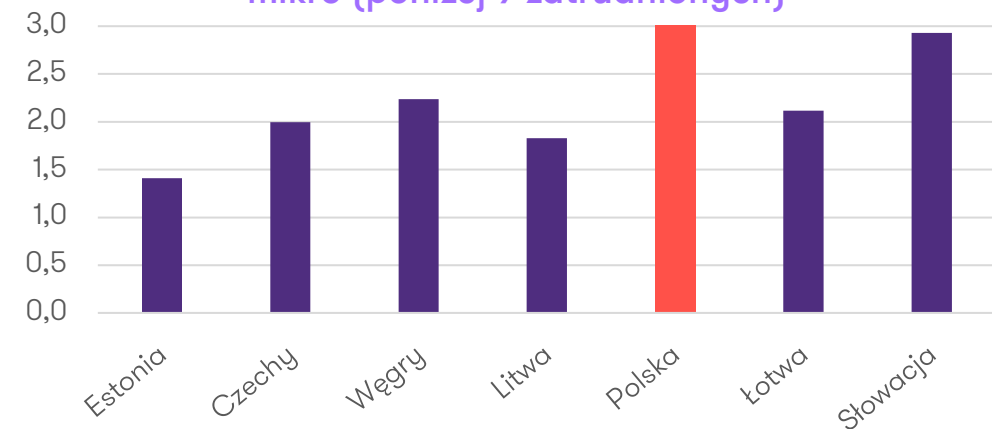
Produktywność w firmach: „duże jako krotność mikrofirm”

Produktywność na 1 os. pracującą
(indeks: firma mikro =1)

Ile razy produktywność na zatrudnionego w firmach dużych (250 lub więcej pracowników) jest większa od produktywności w firmach mikro (poniżej 9 zatrudnionych)

Ile razy produktywność na zatrudnionego w firmach dużych (250 lub więcej pracowników) jest większa od produktywności w firmach mikro (poniżej 9 zatrudnionych)

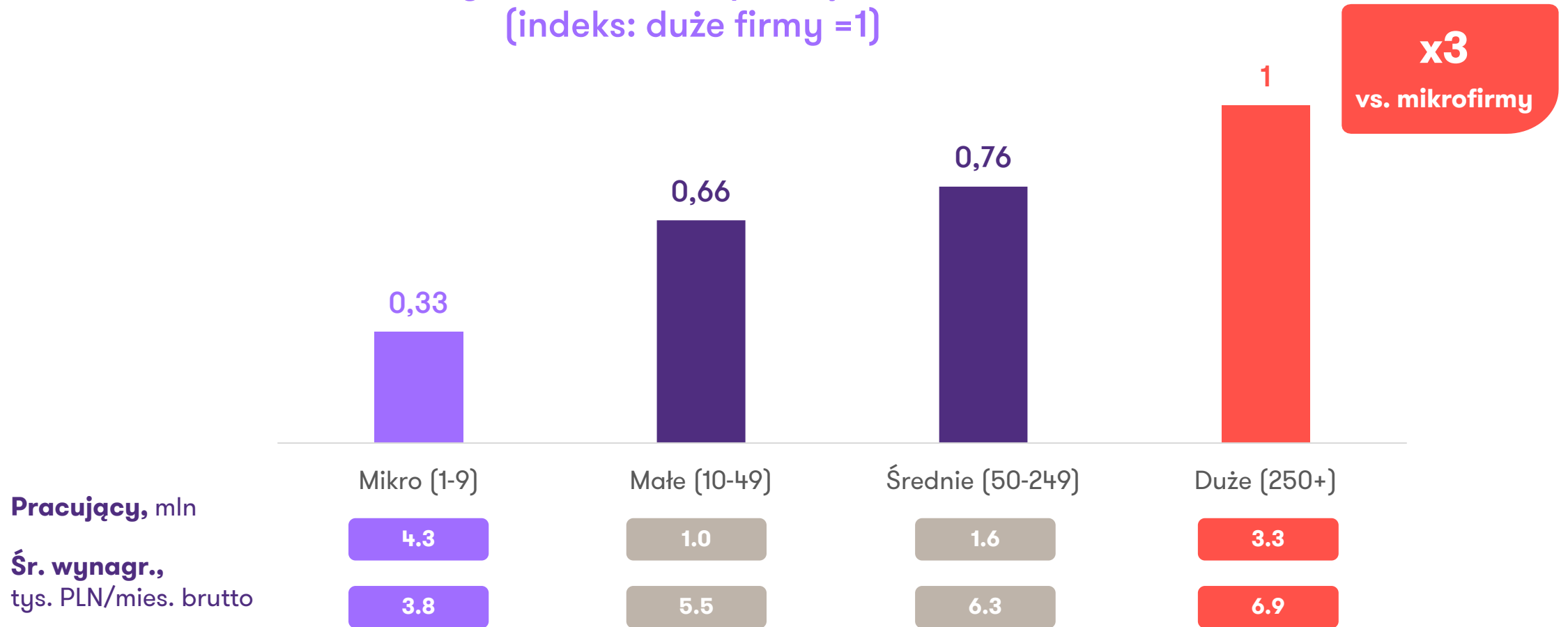

... zaś w Polsce ta różnica jest największa w Europie...

* GUS, OECD, dane za rok 2021. Wartość dodana na pracownika w firmach różnej wielkości, USD, PPP

Skąd brać pracowników ?

Produktywność na 1 os. pracującą w Polsce
(indeks: duże firmy =1)

Co robić? „Jak żyć”?

Główne ścieżki dostosowania po stronie produktywności

Dźwignia produktywności	Jak to działa?	Droga do osiągnięcia celu
 Automatyzacja / robotyzacja	<ul style="list-style-type: none">• Zastępowanie pracy ludzkiej pracą maszyn/ro(bot)ów	<ul style="list-style-type: none">• Nakłady na środki trwałe,• Nakłady na IT
 Ekonomia skali (konsolidacja, ekspansja eksportowa)	<ul style="list-style-type: none">• Konsolidacja wokół najbardziej dynamicznych/efektywnych podmiotów (efektywniejsze wykorzystanie zasobów)• Wyższa utylizacja zasobów przy produkcji na nowe rynki (eksport)	<ul style="list-style-type: none">• Wydatki kapitałowe (połączenia i przejęcia),• Nakłady na internacjonalizację
 Usprawnienia organizacyjno-procesowe	<ul style="list-style-type: none">• Oszczędność czasu przy wykonywaniu określonych funkcji/procesów prowadząca do wzrostu wydajności	<ul style="list-style-type: none">• Nakłady na IT,• Nakłady na kapitał ludzki• Outsourcing
 Wzrost „pricing power”	<ul style="list-style-type: none">• Silna, dobrze spozycjonowana marka pozwala na uzyskiwanie wyższych cen, co przekłada się na większą wartość dodaną na zatrudnionego	<ul style="list-style-type: none">• Nakłady marketingowe (inwestycje w markę, badania rynku)
 Nowe ogniwa łańcucha tworzenia wartości	<ul style="list-style-type: none">• Upgrade w kierunku tych części łańcucha tworzenia wartości, gdzie powstaje największa wartość (projektowanie, tworzenie nowych produktów, obsługa post-sprzedażowa)	<ul style="list-style-type: none">• Nakłady na B&R,• Nakłady na kapitał ludzki,• Zakupy technologii, licencji,• Inwestycje w sieć dystrybucji

Zapraszam do kontaktu

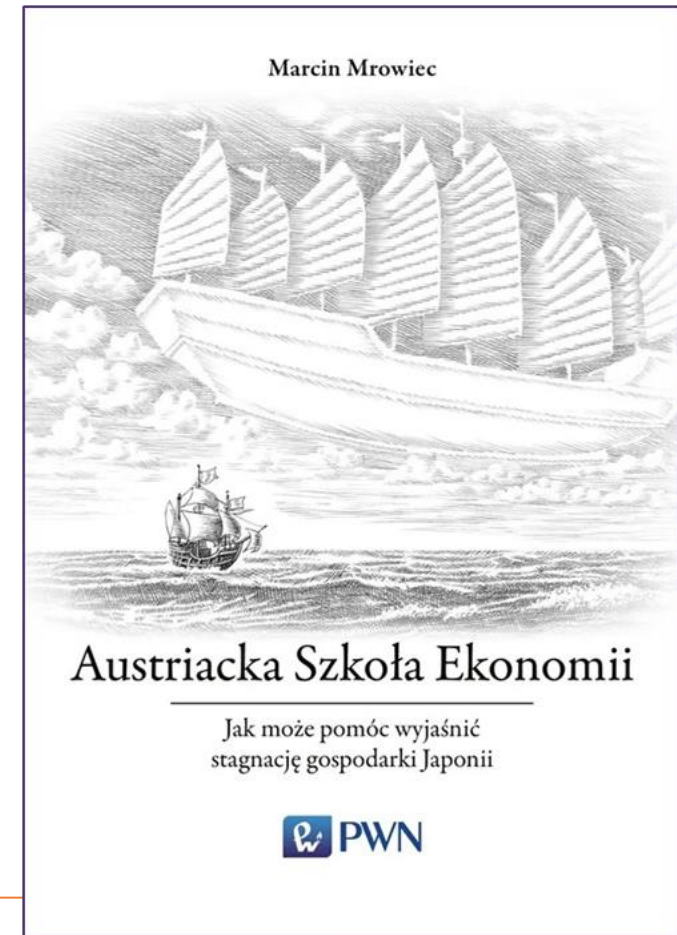
dr Marcin Mrowiec

Główny ekonomista Grant Thornton

Minister gospodarki w Gospodarczym
Gabiniecie Cieni BCC

E marcin.mrowiec@pl.gt.com

M +48 609 236 208

Nominacja
Economicus 2018

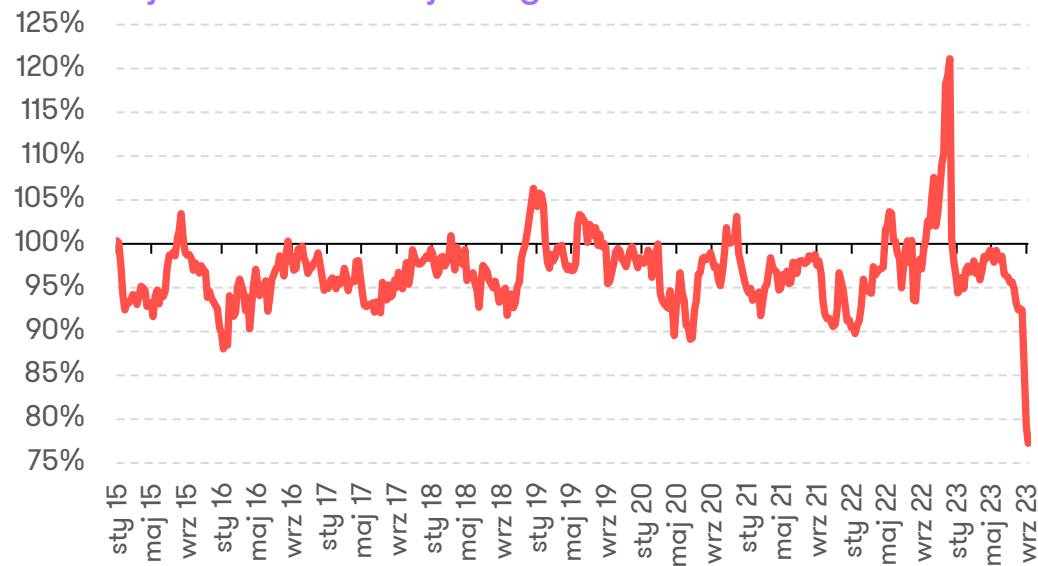
Prognozy makroekonomiczne

Wskaźnik/Okres	Wskaźniki roczne			Wskaźniki kwartalne							
	2022	2023	2024	1Q23	2Q23	3Q23	4Q23	1Q24	2Q24	3Q24	4Q24
Wzrost PKB (% r/r)	5,1	0,6	2,3	-0,3	-0,6	0,4	2,2	2,1	2,3	2,6	3
Wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw (% r/r)	13,0	12,2	9,3	13,3	12,2	12,2	11,2	10	9,2	9	8,9
Inflacja CPI (średnio w okresie)	14,5	12,2	5,9	18,4	14,1	9,7	6,4	4,6	5,2	6,6	7,4
Stopa referencyjna NBP (% , na koniec okresu)	6,75	5,75	5,00	6,75	6,75	6,00	5,75	5,00	5,00	5,00	5,00
WIBOR 3M (% , średnio w okresie)	6,02	6,44	5,14	6,79	6,8	6,46	5,7	5,4	5,15	5	5
Oprocentowanie 10-letnich obligacji rządowych (% , średnio w okresie)	6,1	5,90	5,98	6,16	5,99	5,65	5,8	5,8	5,9	6	6,2
Kurs EUR-PLN (średnio w okresie)	4,69	4,61	4,61	4,71	4,55	4,60	4,58	4,60	4,50	4,64	4,70
Kurs USD-PLN (średnio w okresie)	4,46	4,35	4,27	4,39	4,18	4,38	4,45	4,36	4,21	4,26	4,27

Inflacja: ceny paliw

Ceny paliw na krajowych stacjach benzynowych wyraźnie poniżej średnich europejskich, co prowadzi do niedoborów

Cena benzyny Eurosuper 95* w Polsce jako % średniej ceny dla UE27, detal

Źródło: Weekly Oil Bulletin: https://energy.ec.europa.eu/data-and-analysis/weekly-oil-bulletin_en, Grant Thornton

